

Lifelong
Learning

RAMOWY PROGRAM NAUCZANIA KOMPETENCJI MIĘDZYKULTUROWYCH

Wrzesień, 2012

This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained herein.

<u>CONTENTS.....</u>	<u>1</u>
<u>FOREWORD.....</u>	<u>3</u>
<u>Aims of this document.....</u>	<u>3</u>
<u>From diversity of context to flexibility of curriculum framework.....</u>	<u>3</u>
<u>Origin of grids.....</u>	<u>3</u>
<u>How to use this document.....</u>	<u>3</u>
<u>INTERCULTURAL MEDIATOR.....</u>	<u>5</u>
<u>Rationale.....</u>	<u>5</u>
<u>CURRICULUM FRAMEWORK.....</u>	<u>6</u>
<u>Levels of achievement.....</u>	<u>6</u>
<u>SAMPLE SYLLABUS: STAND-ALONE MODULE.....</u>	<u>8</u>
<u>Module Aims and Learning Outcomes.....</u>	<u>8</u>
<u>Indicative Syllabus Content.....</u>	<u>8</u>
<u>Teaching and Learning Methods.....</u>	<u>9</u>
<u>Assessment</u>	<u>10</u>
<u>Assessment Criteria.....</u>	<u>10</u>
<u>INTEGRATING THE TEACHING OF INTERCULTURAL COMPETENCE INTO (PRACTICAL) TRANSLATION MODULES.....</u>	<u>11</u>
<u>Example: Translating a recipe with various culture-specific references.....</u>	<u>11</u>
<u>GLOSSARY.....</u>	<u>13</u>
<u>BIBLIOGRAPHY.....</u>	<u>15</u>

CELE DOKUMENTU

Celem projektu „Promowania Kompetencji Międzykulturowych dla Tłumaczy (angielski skrót PICT) jest ułatwienie systematycznego włączenia komunikacji międzykulturowej (IC) w programy tłumaczeniowe.

Ramowy program nauczania został zaprojektowany, aby pomóc uczelni w tworzeniu własnego programu nauczania dla samodzielnego modułu samodzielnie lub systematycznego włączenia do innych modułów. Program ramowy podkreśla kluczowe elementy dla programu nauczania, przy jednoczesnym zachowaniu dużej elastyczności i zdolności przystosowania do specyficznego środowiska akademickiego.

OD ROŻNORODNOŚCI KONTEKSTU DO ELASTYCZNOŚCI

W projektowaniu ramowego programu nauczania zwrócono uwagę na różnorodność sytuacji, w odniesieniu do rodzaju studentów, charakteru nauczania i uczenia się, oceny, postrzegania tłumacza, roli Kompetencji Międzykulturowych (angielski skrót: IC). Ramy proponowane w tym dokumencie pozostawiają wszystkie te aspekty, koncentrując się wyłącznie na efektach uczenia się i poziomie osiągnięć, stanowiących najtrudniejszą część sylabusu, Instytucje następnie decydują, będą które efekty uczenia uwzględniać w ramach samodzielnego modułu w IC i które dołączyć do innych modułów tłumaczeniowych ze względu na własną percepcję IC. Będą one również same określić tryb uczenia stylu, czas trwania i ocenę, choć materiały dot. nauczania i ocen, które zostaną również wytwarzane w ramach projektu PICT mogą pomóc instytucjom przy podjęciu decyzji, jak należy to zrobić.

POCHODZENIE SIATEK

Siatki zawarte w niniejszym dokumencie zostały wyprodukowane przez grupę specjalistów w zakresie tłumaczeń i nauczania pochodzących z czterech państw członkowskich UE wraz z uwagami od specjalistów z kolejnych trzech państw członkowskich. Punktem wyjścia obszerne badanie przeprowadzone wśród studentów i kadr na poziomie programów magisterskich studiów tłumaczeniowych w siedmiu krajach uczestniczących w projekcie. Najważniejsze efekty uczenia stanowiące priorytet w ramowym programie nauczania tu przedstawionym odzwierciedla priorytety w praktyce bieżącej i pożądanej.

W JAKI SPOSÓB KORZYSTAĆ Z NINIEJSZEGO DOKUMENTU

Jak wspomniano na początku niniejszej przedmowy, głównym celem tego dokumentu jest ułatwienie systematycznego włączenia IC w programach tłumaczeniowych. Siatki ramowe programy nauczania (pp.8-11 poniżej), odgrywają kluczową rolę w tym procesie. Pozostałe części tego dokumentu mają

mają sprawiać, iż będą proste dla instytucji, aby przejście z siatek programowych do faktycznego ich wdrożenia. W związku z tym, są one następujące

- Uzasadnienie – mające na celu wyjaśnienie, pochodzenie, przeznaczenie i sposób wykorzystania ramowych sieci programów nauczania
- Siatki programu ramowego
- Sylabus przykładowy samodzielnego modułu w zakresie kompetencji międzykulturowych dla tłumaczy, stanowiący tylko jeden z przykładów tego, jak można napisać program nauczania, korzystając z siatek ramowego programu nauczania
- Przykłady tłumaczeń celowane na międzykulturowość, z nawiązaniem do efektów uczenia się przewidzianych w ramach programu nauczania, które przeznaczone do zilustrowania, jak siatki programowe mogą być używane, aby kłaść wyraźny nacisk na międzykulturowe zadania tłumaczeniowe osadzone w istniejących modułach tłumaczeniowych
- Krótki glosariusz, aby pomóc czytelnikowi odnaleźć swoją drogę w obfitości terminologii ściśle związanej z tą dziedziną,
- Bibliografia mająca na celu umożliwienie czytelnikowi zapoznanie się z niektórymi pracami teoretycznymi o wielkim znaczeniu dla tłumaczenia i IC; które z nich mają bowiem w taki czy inny sposób wpływ na produkcję siatek Ramowego programu nauczania

Mamy nadzieję, że Państwo uznać będą za przydatny Ramowy program nauczania w w kontekście Projektu Promowania kompetencji międzykulturowych dla Tłumaczy (PICT) Projektu użytkowania. Więcej szczegółów na temat autorów i wzory materiałów ramowych (dostępne od początku 2013) znajdują Państwo na stronie www.pictllp.eu

MEDIATOR MIEDZYKULTUROWY

UZASADNIENIE

Kwestia kompetencji kulturowej przyciągnęła znaczną uwagę w w osydatnych czasach również ze względu na zprocesy i wymagania globalizacji. Została ona omawiana z różnych perspektyw. Triandis konceptualizuje kluczowe elementy kultury jako wartości, sposób postrzegania, postaw, stereotypów, przekonań, kategoryzacji, ocen, oczekiwań, wspomnień i opinii, podczas gdy kulturowe kompetencje zostały określone jako "zestaw zachowań przystających, postaw i działań, które łączą się w system, agencji lub wśród profesjonalistów i umożliwia dla tego systemu, agencji lub tych pracowników efektywną pracę w sytuacjach międzykulturowych." (Cross i wsp., 1989).

W związku z wyżej wymienioną globalizacją i rosnącą interakcją między kulturami dziś ma ogromne

znaczenie, przejście od idei "kultury kompetencji" do tego z "kompetencji międzykulturowych", które związane są z odpowiedzi na pozostałości behawioralne; interpretacja i znaczenie przypisania (patrz Porter i samowar (1994)). Język odgrywa ważną rolę w tych wzmożonych interakcji międzykulturowych - jako Bennett (1997) ujął to tak, że nie wystarczy być biegły w języku w tym sensie, że biegły w fonologii, leksyki, gramatyki, itp.. Konieczne jest również unikanie "fluent fool", co oznacza, że są inne ważne aspekty znajomości języka poza nich. Nowoczesny język ojczysty jest postrzegany jako ten, który łączy w sobie jego / jej znajomość języka obcego i umiejętności z wiedzy i zrozumienia drugiej osoby wszechświata kulturowej, społecznej i społecznych. Wybitni teoretycy nauczania języków obcych, takich jak Michael Byram (1997) i Claire Kramsch (1998) twierdzą, że podążanie za poziomem native speaker, uważane za idealne w nauczaniu języków obcych (FLT) prowadzi do błędnych wyników, a zamiast tego, ważne jest, aby promować ideał międzykulturowego mówcy. To znaczy, takie osoby, posiadające:

- międzykulturową kompetencję komunikacyjną jako złożoną jednostkę w relacjach międzykulturowych (savoir être)
- znajomość grup społecznych i praktyk zarówno w kulturze własnej jak i docelowej (savoirs)
- umiejętności interpretowania i odniesienia (savoir comprendre)
- umiejętności odkrywania i interakcji (savoir apprendre / faire),
- krytyczna świadomość kulturowa (savoir s'engager), która obejmuje również umiejętności oceny perspektyw, praktyk i produktów zarówno w domu i kultury docelowej (Byram: 1997).

Powyżej są bezpośrednio związane z kompetencjami, jakie współczesny tłumacz musi posiadać. Proces tłumaczenia nigdy nie jest wyłącznie kwestią „świadczenia” znaczenia z jednego języka na drugi, ale jest zawsze związane z "tłumaczeniem" z jednej kultury do drugiej. Dlatego szczególnie ważne jest to, aby kompetencje międzykulturowe przyszłych tłumaczy były zarówno systematycznie rozwijane w nauczaniu starannie zorganizowanym i ocenianiu według jasnych kryteriów oceny.

Siatka poniżej ma na celu identyfikację profilu tłumacza jako mediatora międzykulturowego. Drugi skupia się nad trzema głównymi wymiarami kompetencji międzykulturowych, każdy podzielony na kilka mniejszych wymiarów. Wymiary mogą również służyć jako przewodnik kierunku struktury materiału dostarczanego do studentów albo w ramach modułu samodzielnego albo jako część innych programów kursów tłumaczeniowych na poziomie studiów magisterskich.

Zakłada się, że komponent międzykulturowy nie należy uznać za niezależnego, ale jako składnik związany z efektami uczenia się i osiągnięć studentów na analitycznym i praktycznym poziomie. Ze względu na to, iż dla własnych celów skupiamy się na tłumaczeniach pisemnych, a nie na tłumaczeniach ustnych, pojęcie międzykulturowego mediatora nie jest i nie powinno być traktowane jako zaleta indywidualna i / lub uwzględniać podejście z perspektywy psychologii indywidualnej, społecznej lub narodowej.

Mediator międzykulturowy jest postrzegane jako odzwierciedlenie wiedzy, umiejętności / zdolności i postaw w sferze czynności: teoretycznych, tekstowych i interpersonalnych, z których każda jest dokładnie opisana w siatce, gdzie deskryptory są również przewidziane dla

nauczycieli w celu pomiaru stopnia realizacji kompetencji międzykulturowych studentów studiów dla tłumaczy pisemnych w zakresie wiedzy, umiejętności / zdolności czy postawy. Tak więc program ramowy może być również wykorzystywane jako przewodnik w kierunku oceny kompetencji międzykulturowych tłumaczy.

- Studenci powinni być w stanie zidentyfikować po pierwsze powiązania kulturowe kontekstu, w którym znajduje się ich tłumaczenie będące komunikacją podwójnie zorientowaną, własną pozycję w niej i międzykulturową dynamikę, w której ich tłumaczenie będzie uczestniczyć. Wymiary będą kłaść ograniczony nacisk na znajomość języka, zgodnie z naszymi założeniami. Raczej głównym celem jest złożona siatka perspektyw kulturowych powiązana z każdym z tych języków, która powstaje w momencie, gdy podchodzić się do każdego z tych języków z perspektywy wielojęzycznej – mianowicie, jest załadowany kulturowymi znaczeniami, które nieuchronnie przekraczają granice jednej kultury. Teoretyczny wymiar zawiera specjalnie ukształtowaną ramę pojęciową i terminologiczną, która powinna stać się częścią kompetencji i ogólnej krytycznej świadomości studentów o ich roli w transferze kulturowym i nie tylko językowym. Drugi wymiar podkreśla umiejętności studenci powinni potrafić zastosować na podstawie ich wiedzy teoretycznej do rzeczywistego procesu / produktu przełożenia z jednej kultury do drugiej, a trzeci głównie koncentruje się na postawach otwartości i zdolności studentów do bycia nieprzesądzonymi zarówno w odniesieniu do kultur źródłowych jak i docelowych.

\

POZIOM OSIĄGNIĘĆ

WYMIAR TEORETYCZNY

POD-WYMIAR	Poziom pierwszy	Poziom drugi	Poziom trzeci
Podstawowe pojęcia z teorii komunikacji międzykulturowej (kultura np. tożsamość, oświadczenia itp.)	okazuje pewną familiarność z niektórymi podstawowymi pojęciami teorii komunikacji międzykulturowej, kultury tj. tożsamość, taksonomie itp.	zna i rozumie większość podstawowych pojęć teorii komunikacji międzykulturowej i potrafi zastanawiać się nad ich wpływem na komunikację w celach tłumaczeniowych.	ma głęboką wiedzę na temat podstawowych pojęć teorii komunikacji międzykulturowej i jest w stanie wykorzystać je do krytycznej oceny wymiar międzykulturowy w tłumaczeniu tekstów, zarówno jeśli chodzi o źródło jak i cel
Koncepcyjne narzędzia do analizy (np. perspektywę międzykulturową ram dla kultury porównania, skala świadomości kulturowej itp.)	zna niektórych konceptualnych narzędzi do analizy relacji międzykulturowych, ale ma trudności z zastosowaniem themcan stosować podstawowe koncepcyjne narzędzia do analizy wymiarów międzykulturowych tekstów oraz kontekst ich produkcji i odbioru	może stosować podstawowe koncepcyjne narzędzia do analizy wymiarów międzykulturowych tekstów oraz kontekst ich produkcji i odbioru	może stosować podstawowe narzędzia do analizy pojęciowe międzykulturowy dimenscan stosować szeroką gamę narzędzi do analizy pojęć kulturowych i praktyk dyskursywnych na indywidualnym, grupowym i społecznym levelions tekstów i kontekst ich produkcji i odbioru
Znajomość kulturyw kontekście tłumaczenia (np. różnice między praktyk zawodowych	posiada podstawową wiedzę na temat instytucjonalnych i społecznych ograniczeń	zna podstawowych aspektów i szczegółów dotyczących instytucjonalnych i	Potrafi zidentyfikować i krytycznie oceniać szereg aspektów instytucjonalnych i

tłumaczeniowych w kilku krajach, implikacje dla tłumaczy, itp.)	praktyk tłumaczeniowych i produktów	społecznych ograniczeń praktyk tłumaczeniowych i produktów, można umieścić je w odpowiednim kontekście historycznym i politycznym	społecznych ograniczeń praktyk tłumaczeniowych i produktów, mogą zwrócić się do właściwego historycznego i politycznego kontekstu krytycznie i z różnych perspektyw
Związki między teorii komunikacji międzykulturowej i Studiów Tłumaczeń (np. kulturalnych Profilowanie i analiza czytelnictwa, kulturowe podmiotowość i tłumacza osobista widoczność)	posiada podstawową wiedzę z zakresu teorii komunikacji międzykulturowej i potrafi wskazać na powiązania między teorią a konkretnym tłumaczeniem	posiada podstawową wiedzę z zakresu teorii komunikacji międzykulturowej i może wskazać na powiązania między teorią a konkretnym tłumaczeniem	Okazuje dobre zrozumienie międzykulturowej teorii komunikacji międzykulturowej, która umożliwia mu niezależnie identyfikację i analizowanie skomplikowanych powiązań między komunikacji międzykulturowej i konkretnym tłumaczeniem

WYMIAR TEKSTOWY

Pod-wymiar	Poziom pierwszy	Poziom drugi	Poziom trzeci
Analiza porównawcza kwestii kulturowych od źródłowych i docelowych odbiorców	okazuje świadomość pewnych kulturowych różnic i podobieństw między źródła i odbiorców docelowych, ale jest ograniczone głównie w granicach językowych elementów; pokazuje pewien wpływ	okazuje świadomość podstawowych różnic kulturowych / podobieństw między odbiorcami źródłowymi a docelowymi, ale nie potrafi rozpoznać bardziej subtelnych różnic; może krytycznie	Potrafi identyfikować subtelne różnice kulturowe pomiędzy źródłem i czytelnictwa docelowej i jest w stanie krytycznej oceny ich wpływu na komunikację; okazuje pomysłowość i elastyczność w

	stereotypów i uprzedzeń.	oceniać ich świadomości stereotypów i uprzedzeń	opracowaniu strategii pokazujących „ruch” poza stereotypów i uprzedzeń
Analiza porównawcza tekstów w perspektywie międzykulturowej – charakterystyki leksykalne i składniowe , wzory dyskursu, rezonansus wizualny- i korzystanie z analizy w procesie tłumaczenia	jest zaznajomiony z istnieniem kultury związany leksykalne i składniowe cechy jak również form dyskursu, ale uznaje tylko te podstawowe	A świadomość podstawowych różnic kulturowych i ich wpływu na produkcję tekstu i może zidentyfikować najbardziej determinujących możliwości tekstowych. Będą to przypadki składniowe i leksykalne wyborów, jak również konwencji tekstowych.	może zidentyfikować subtelne różnice kulturowe w funkcji tekstowych i mogą analizować ich świadomej perspektywy krytycznej. Pokazuje świadomości bardziej znanych kulturowo związanych konwencji leksyki, składni, itd. Ale może również uznać mniej oczywistych wzorców dyskursu (np. elementy retoryczne).
Rozpoznawanie problemów nierównoważności i stosowania strategii ich rozwiązywania (np. wykładem, pominięcie, zastąpienie, itp.)	posiada wiedzę o niektórych strategiach tłumaczeń w celu pokonywania problemów międzykulturowych, ale ma kłopoty z wyborem odpowiedników do zastosowania.	jest w stanie zastosować pewne strategie tłumaczeniowe, ale nadal czasami opiera się głównie na intuicji.	Posiada szeroki wachlarz strategii tłumaczeniowych i jest w stanie krytycznie ocenić i uzasadnić swój wybór i stosowanie do każdego konkretnego tłumaczenia.
Rozpoznawanie i zarządzanie skutkami tłumacza zinternalizowanej kultury i emocjonalna reakcja na elementach kultury i tekstem źródłowym	jest świadomy zinternalizowanej kultury tłumacza, ale nie jest w stanie rozpoznać jego wpływu na proces tłumaczenia.	rozpoznaje specyficzne przypadki ingerencji kulturowej wynikających ze stronniczości tłumacza , ale brakuje strategii ich rozwiązywania.	posiada szeroką gamę strategii, w celu złagodzenia wpływu zinternalizowanej kultury tłumacza zarówno na proces tłumaczenia i tekstu docelowego.

Pod-wymiar	Poziom pierwszy	Poziom drugi	Poziom Trzeci
Świadomość kulturalna i empatia objawia się w społecznej wymiany (np. przy negocjowaniu tłumaczenia z członkiem kultury źródłowego)	Pod bodźcą okazuje świadomość różnic kulturowych, ale opiera się na wąskim repertuarze zachowań; wybory behawioralne często zdradzają kulturowych uprzedzeń.	wybory behawioralne czasami zdradzają kulturowe uprzedzenia, ale ogólna wydajność dąży do obiektywizmu opartego na zrozumieniu i tolerancji innych	behawioralne wybory konsekwentnie umożliwiają unikanie kulturowych uprzedzeń i pokazują krytyczny dystans od kultury i wartości źródłowych.
Ciekawość i pro-aktywność we wszystkich formach kontaktu z innymi kulturami (np. podczas interakcji z kolegami i klientami z kultury źródłowego)	wybory behawioralne wskazują na stanowiskowej esencjalistycznej wobec domu i cel kultur; tylko podstawowe świadomość dynamicznego i rozwojowego charakteru kultur	behawioralne wybory są oparte na świadomości i wrażliwości w stosunku do zmian w kulturze własnej i docelowej; pod bodźcą jest gotów do przeprowadzenia niezależnych badań na ich przeszłość i teraźniejszość	okazuje w znaczącym stopniu gotowość do oparcia wyborów behawioralnych na niezależnych badaniach w zakresie dynamicznych procesów w kulturze własnej i docelowej;
Wrażliwość na wpływ i potencjalne konflikty w komunikacji (np. mówione, niewerbalne itp.)	Tylko czasami pokazuje świadomość o wpływie i punktach konfliktowych, ale ma trudności w momencie, gdy należy poruszać się poza tym co jest wyrażone <i>in explicito</i>	Identyfikuje i radzi sobie bez trudności z tym, co stanowi wpływ wyrażone <i>in explicito</i> oraz z elementami, które mogą być przyczyną konfliktów; niemniej potrzebuje odpowiednich bodźców w przypadku, gdy ma do czynienia z elementami <i>in implicito</i>	okazuje znaczącą wrażliwość punktów zarówno w stosunku do niejawnych jak i jawnych wpływów i elementów konfliktu i jest w stanie poradzić z nimi z łatwością, nie ma trudności wynikających z już skamieniałych pojęć hierarchii kulturowej.
Socjalne pozycjonowanie (tj. podjęcia decyzji, czy	Często sięga po stereotypy, posiada	okazuje świadomość norm społecznych w	na poziomie zarówno analizy i produkcji,

<p>zgodne, hybrydyzacji lub odbiegają od dominujących norm społecznych)</p>	<p>odpowiednią wiedzę na temat norm społecznych, ale dąży do wyborów społecznych, które przyklejają się do tradycyjnych wartości kulturowych i sposobów działania.</p>	<p>różnych kulturach i mogą dostosować społecznych wyborów spełniania nich może wyjść poza tradycyjne samodzielnych koncepcji w celu budowania kulturalnego wizerunku innych.</p>	<p>okazuje zrozumienie złożoności norm społecznych w różnych kulturach i subkultur i ma szeroki repertuar odpowiednich konceptualnych narzędzi i strategii społecznych.</p>
--	--	---	---

Nazwa modułu:

KOMUNIKACJA MIĘDZYKULTUROWA DLA TŁUMACZY

Okres trwania:

Jeden semestr

CELE MODUŁU I EFEKTY KSZTAŁCENIA

Moduł ten ma na celu rozwijanie zdolności studentów do:

- zidentyfikowania kluczowych pojęć komunikacji międzykulturowej i krytycznej refleksji na temat znaczenia międzykulturowych teorii w badaniach nad przekładem i powiązania między tymi dwoma polami (teoretyczny wymiar, zobacz siatkę nauczania);
- stosowanie międzykulturowych teorii w sposób krytyczny w procesie rozumienia wpływów wielokulturowych na ich własne zachowanie (zawodowe i osobiste) oraz na zachowanie innych; ocenić ich wpływ na sytuacje komunikacyjne (interpersonalny wymiar, zobacz siatkę nauczania);
- identyfikacji i krytycznej oceny międzykulturowych elementów w tekstach i korzystanie z tej wiedzy w zidentyfikowaniu barier dla skutecznej komunikacji międzykulturowej i w zbadaniu, jak różne strategie tłumaczenia mogą funkcjonować w pokonywaniu tych barier (wymiar tekstowy, zobacz siatkę nauczania);
- podejścia do kwestii międzykulturowych z ciekawością intelektualną, empatią i wrażliwością oraz reagowanie na potencjalne wyzwania w samokrytyczny sposób (interpersonalny wymiar, zobacz siatkę programową).

ORIENTACYJNA TREŚĆ SYLABUSA

- Definicje "kultury"; międzykulturowości, subkultury

- Różnice kulturowe i świadomość kulturowa
- Kontrastywna analiza podobieństw i różnic
 - kulturowe
 - tekstowe
 - historyczne / dynamiczne rozumienie różnic kulturowych

- Stereotypy, taksonomia wartości, esencjalizm
- Zrozumienie własnego tła kulturowego i jego granic (regionalnych, pokoleniowych i płciowych, etnicznych, narodowych, kulturalnych ...)
- Teoretycy kompetencji międzykulturowych, związki pomiędzy IC a studiami tłumaczeniowymi
- praca interpersonalna w różnych kulturach, leksyka i "guzy" kulturowe, kontrastywnej kontrastywne analizy dyskursu w formie pisemnej, "umiejscowienie" i inne „case studies” tłumaczeń, unikanie konfliktów i strategia zarządzania konfliktami

MOTODOLOGIE NAUCZANIA I UCZENIA SIĘ

Sesje będą interaktywne i empiryczne, opierając się na własnych doświadczeniach międzykulturowych uczniów. Studenci będą zachęceni do pracy, stosuje i ocenia międzykulturowe teoretyków. Będą one również oczekiwać, aby spróbować, aby lepiej zrozumieć swoje mocne i słabe strony międzykulturowego komunikatorów oraz udoskonalenia swoich umiejętności komunikacji międzykulturowej, jak współdziałać w sesjach. Będą one również oczekiwać zastosowania teorii szeroko w analizie studiów przypadków związanych z ich środowiska zawodowego.

Metody nauczania obejmują, ale nie są ograniczone do:

- Prezentacji / wykładów
- Materiałów audiowizualne i produktów rolnych
- Tłumaczeń, scenariusze tłumaczeń

- Par, małych grup i dyskusji grupowych oraz ćwiczenia

Studenci będą musieli dużo czytać zarówno z zalecanych źródeł oraz źródeł wynikających z własnych badań. Będą one również do czynienia praktycznych zadań w ramach przygotowań do sesji.

OCENIANIE

Ciągła ocena zawierająca e:

- dziennik odświeżające tok/sposób nauczania
- Zajęcia (np. relacje między teoretykami i stosowaniem tekstowych ich teorii)
- Zadania o charakterze międzykulturowym z uzasadnieniem wyboru tłumaczeń
- Finał esej / analiza typu „case study” tłumaczenia

KRYTERIA OCENY

Zobacz ramy programu nauczania w poprzednim rozdziale, w celu dokonania przeglądu kryteriów oceny, które można wykorzystać.

ZINTEGROWANIE NAUCZANIA KOMPETENCJI MIĘDZYKULTUROWYCH Z PRAKTYCZNYMI MODUŁAMI TŁUMACZEŃ TŁUMACZEŃ

Wiele tematów poruszanych w ramach programu nauczania, może być również zintegrowane z innymi kursami w programach kształcenia tłumaczy, co oznacza, że ramy mogą być wykorzystywane przy projektowaniu indywidualnych (praktyczne) kursy tłumaczeniowe. Możliwe jest, aby nauczyciele, albo zbudować kompletny kurs tłumaczeń, które dotyka wielu zagadnień międzykulturowych, lub wybrać tylko jeden lub dwa tematy z ramach programu nauczania, wybierając do tekstów źródłowych przykład z pomocą których tematy mogą być omawiane i powiązane Kompetencje wzmacniona. W praktycznych kursów tłumaczeniowych studentów teoretyczna znajomość zagadnień międzykulturowych mogą być aktywowane i zamieniony wiedzy proceduralnej, czyli skuteczne strategie tłumaczenia do pokonania barier międzykulturowych. Kontrastywna analiza tekstów tego samego gatunku, w różnych językach podnosi świadomość uczniów na zarówno źródła i kultury docelowej i pozwala na identyfikację różnic i podobieństw, zarówno w odniesieniu do funkcji tekstowych, jak również treści ogólnych. Jeśli teksty są starannie wybrane, wielka liczba międzykulturowych problemów tłumacz musi uwzględnić może być podniesiona, kultura-pozzczególne pozycje obfitują np. w foldery turystyczne, książki kucharskie, teksty prawne i literackie, by wymienić tylko kilka gatunków. Teksty mogą być również wybrane konwencje tekstowe różniące się między językami. Kontrastywna analiza podkreśla różnice i zaprasza studentów do refleksji na ich uzasadnienie, łącząc w ten sposób tekstu poziomu zjawiska do teorii, które mogłyby wyjaśnić je. Zrozumienie przyczyn różnic jest pierwszym krokiem do znalezienia skutecznych strategii tłumaczeniowych, które zostaną sprawdzone i praktykowane, gdy rzeczywiście tłumacząc kulturowo ambitnych tekstów. W tym momencie, w celu uwzględnienia studentów mają na czytniku docelowej i kultury jego - jest to, że wystarczy wiedzieć, że jest on w pewnym narodowości? Czy jest coś więcej do kultury niż to? Czy istnieją różnice kulturowe w kulturze - regionalne, pokoleniowe, płcią? Czy mają być brane pod uwagę w tłumaczeniu? Poniżej przedstawiamy przykładowy tekst, który może być używany do podkreślenia międzykulturowych problemów w wykonywaniu tłumaczeń.

Many themes addressed in the curriculum framework can also be integrated in other courses in translator training programmes, meaning that the framework can be used when designing individual (practical) translation courses. It is possible for teachers to either build a complete translation course that touches upon various intercultural issues, or to choose only one or two themes from the curriculum framework, selecting for instance source texts with the help of which the themes can be discussed and the linked competences enhanced.

PRZYKŁAD: TŁUMACZENIE PRZEPISU Z RÓŻNORAKIMI ODNIESIENIAMI DO SPECYFIKI POSZCZEGOLNYCH KULTUR

PROBLEM KULTUROWY (Z UWAGĄ NA EFEKTY KSZTAŁCENIA)

- Analiza porównawcza kwestii kulturowych zE źródłowych i docelowych odbiorców (patrz wymiar tekstowy ramowego programu nauczania)
- Analiza porównawcza tekstów perspektywie międzykulturowej - leksykalne i składniowe[®], wzory dyskursu wizualnego rezonansu - i korzystanie z analizy w procesie translacji (patrz wymiar tekstowy ramowego programu nauczania)

TEKST DO TŁUMACZENIA

DUSZONA WOLOWINA Z MARCHEWKAMI

DOBRA WERSJA DUSZONEJ WOŁOWINY Z MARCHEWKAMI, które miałem od młodego przyjaciela irlandzkiej, Carmel O'Connell, który pracował z tym wspaniałym kucharzem, Colin White. Poleciała pomocą mostka - kupiłem kawałek dobrze hung Aberdeen-Angus - ale Górny może być podstawiony, albo że mięsień, że biegnie w dół łopatki, czasami nazywany łosoś lub ciętych piór, czy można przekonać się rzeźnik go wyciąć dla ty. Angielski rzeźnicy niechętnie do tego, wołąc przeciął kilka mięśni, a nie usuwanie i przycinanie jeden ładnie wyglądające kawałek mięsa, ale ludzie mieszkający w Szkocji, albo ci, którzy mają szczęście mieć rzeźnika, który rozumie francuskich cięć, może być w stanie zarządzać. Jeśli wygodniejsze, naczynie mogą być gotowane w niskiej piecu.

A GOOD VERSION OF BRAISED BEEF AND CARROTS that I had from a young Irish friend, Carmel O'Connell, who used to work with that splendid chef, Colin White. She recommended using brisket – I bought a piece of well-hung Aberdeen-Angus – but topside could be substituted, or that muscle that runs down the shoulder blade, sometimes called salmon or feather cut, if you can persuade your butcher to cut it for you. English butchers are loath to do this, preferring to cut across several muscles rather than removing and trimming one nicely shaped piece of meat, but people living in Scotland, or who are lucky enough to have a butcher who understands French cuts, may be able to manage it. If more convenient, the dish can be cooked in a low oven.

Dla 6-8 osób

2-2 ½ kg (4-5 funtów) kawałek przewrócił szponder

smalec

08/06 drobne duże marchewki, obrane

Do jednego litra (1 ¼ pkt) stanie drób, niesolone

Duża gałązka tymianku

Sól, pieprz, posiekana natka pietruszki

WYBIERZ naczynie żaroodporne, do którego można umieścić mięso, tak, aby trzymało się razem ściśnięte. Uzmażyć do złotego wołowinę w małej ilości smalcu i włożyć do garnka. Pokrój cienko marchewkę, w procesorze lub na mandolinie. Umieścić je wokół wołowiny. Wlać 5-7 cm (2-3 ") do garnka i schować w tymianku. Doprowadzić do wrzenia i pokryć. Pokrywa nie musi pasować bardzo dokładnie, a pewna ilość odparowania pożądana. Zachowaj pulę na łagodnym bańki, sprawdzenie go co pół godziny, dodając resztę marchwi w trzech partiach i uzupełnianie poziomu cieczy z bardziej dostępny. Po 2 godzinach powinny być gotowane, ale należy być przygotowanym, aby nadać mu dalsze pół godziny. Danie przyjdzie bez szkody, jeśli ma być przechowywane w ciepłe przez chwilę, więc sporo czasu. Przenieść wołowinę do gorącego półmisek i surround z odsączonych marchewek, które będą bardzo soczyste. Pora je, posypać pietruszką i ciepło. Odcedzić płyn do płytkiej patelni i sprowadzają się do skoncentrowania smaku. Sezon, wlać trochę ponad wołowiny i marchew, a reszta do gorącego sosjerka. Gotowane ziemniaki dobrze z tego dania.

Jane Grigson: *English Food* (1992, Penguin)

Krótkie tłumaczenie:

Przetłumaczyć przepis na fińskiej wersji książki kucharskiej "Englantilaisia makuja"

Instrukcje dla studentów:

- 1) Powiedz, w małych grupach, a) Jakie odniesienia kulturowe są tam w treści? Je wyjaśnić. b) rozpatrywanie styl receptury i porównaj go z fińskich konwencji tekstowych receptury.
- 2) Dyskusja w małych grupach, jak traktować odniesień kulturowych, gdy tekst jest w języku fińskim. Jakie są obszary problemowe i dlaczego? Jak rozwiązać te problemy? Czy są jakieś różnice w tekście konwencji i norm między językami, które wpływają na tłumaczenia?
- 3) Przetłumacz tekst w małych grupach (lub indywidualnie).
- 4) Porównaj tłumaczenia i omówić różne strategie wykorzystywane. Wyjaśnij, dlaczego użyłeś tych konkretnych strategii.

GLOSSARIUSZ

Definicje podane poniżej wybrane są z literatury naukowej, ale odzwierciedlają, na ile to możliwe, do zrozumienia PICT członków konsorcjum. Gdzie więcej definicje dostępne były najbardziej odpowiednie dla ramach programu nauczania zostały wybrane.

“CROSS-CULTURAL COMMUNICATION”

Proces wymiany, negocjacji i mediacji własnych różnic kulturowych poprzez język, niewerbalne gesty i relacji przestrzennych. Jest to również proces, w którym ludzie wyrażają swoją otwartość na międzykulturowym doświadczeniem.

Określenie "cross-cultural" zakłada interakcję z osobami różnych kultur, etnicznej, rasowej, płci, orientacji seksualnej, religii, wieku i tła klasy. (Clarke i Sanchez, 2001)

KOMUNIKACJA MIĘDZYKULTUROWA

Symboliczny proces wymiany, dzięki czemu osoby z dwóch (lub więcej) różnych wspólnot kulturowych negocjowania wspólnych znaczeń w interaktywnym sytuacji.

Innymi słowy, komunikacja międzykulturowa jest komunikacja interpersonalna, który odbywa się między ludźmi z różnych kultur. (Ting-Toomey, 2005, s. 39)..

KOMPETENCJE KOMUNIKACYJNE MIĘDZYKULTUROWE

Zdolność do zapewnienia wspólnego zrozumienia przez ludzi różnych tożsamości społecznych, a ich zdolność do interakcji z ludźmi, jak złożonych istot ludzkich z wielu tożsamości i ich indywidualności własnego. Składniki kompetencji międzykulturowej są więc wiedza, umiejętności i postawy, uzupełniane przez wartości jeden posiada z powodu przynależności do wielu grup społecznych. (Byram, 2005)

KOMPETENCJA MIĘDZYKULTUROWA

Możliwość interakcji skutecznie i odpowiednio w międzykulturowych sytuacjach, na podstawie określonych postaw, wiedzy, umiejętności i międzykulturowej refleksji (Deardorff 2006: 05)

MEDIATOR MIĘDZYKULTUROWY

Każda osoba, która ułatwia powiązanie kultur i jednostek, dążenie do usuwania barier językowych i kulturowych, zrozumienie i wzmocnienie własnej kultury, a także dostęp do usług.

Dobry międzykulturowy mediator powinien mieć gotowość do zaangażowania się w inną kulturę, wiedza o innej kulturze, umiejętność interpretacji innej kultury, zdolność do zdobywania nowej wiedzy o innej kulturze i wreszcie umiejętność oceny własnych perspektyw i praktyk na i w innej kulturze (Byram 2005)

ZINTERNALIZOWANA KULTURA

Kulturowe wpływy działające w ramach jednostki, kształtujące (nie określające) osobowość i różne aspekty psychicznego funkcjonowania.

Przykładami zinternalizowanej kultury są płeć, dojrzałość psychiczna i identyfikacja klasy. (Ho 1995:5)

POZIOM OSIĄGNIĘĆ

Czynnik opisujący poziom zrozumienia posiadany przez studenta odnośnie danego pojęcia czy teorii oraz ich możliwości prawidłowego zastosowania owego nabytego zrozumienia.

BIBLIOGRAFIA

Odniesienia ujęte w niniejszym dokumencie uważane są za kluczowe dzieła w zakresie międzykulturowym. Mogą one być używane do:

- skonstruowania własnej bibliografii dla każdego znaczącego modułu
- z bogacenia własnej wiedzy w dziedzinie teorii kompetencji międzykulturowych oraz tłumaczenia pisemnego.

ADLER, Nancy & Allison GUNDERSEN (2008) *International Dimensions of Organizational Behaviour* (5th edition). Mason (Ohio): Thomson South-Western.

ADLER, Nancy (2002) *International Dimensions of Organizational Behavior*. Cincinnati: OH South-Western.

ASANTE, M.K. & W.B. GUDYKUNST (Eds.) (1989) *Handbook of international and intercultural communication*. Newbury Park : Sage.

BAKER, M. (1992) *In Other Words: A Coursebook on Translation*. London: Routledge.

BARRETTE, C., E. GAUDET, & E. LEMAY (1993) *Guide de communication interculturelle*. Montréal : Renouveau pédagogique.

BELL, R. T. (1991) *Translation and Translating: Theory and Practice*. London: Longman.

BELLOS, D. (2011) *Is that a Fish in your Ear? Translation and the Meaning of Everything*. New York: Faber and Faber .

BENNETT, M. (1997) *How not to Be a Fluent Fool: Understanding the Cultural Dimension of Language*. In Fantini, A. (ed.) *New Ways of Teaching Culture*. Bloomington, Illinois, TESOL, Inc.

BENSIMON, Paul (1998) *Palimpsestes*. No 11 : « Traduire la culture ». Paris : Presses de la Sorbonne Nouvelle.

BOLLINGER, Daniel et Geert HOFSTEDE (1987) *Les Différences culturelles dans le management : comment chaque pays gère-t-il ses hommes ?* Paris : Editions d'Organisation.

BRISLIN, R.W., & T. YOSHIDA, (eds.) (1994) *Understanding culture's influence on behavior*. Toronto: Harcourt Brace Jovenovich.

BYRAM, M. (1997) *Teaching and Assessing Intercultural Communicative Competence*. Clevedon, UK: Multilingual Matters.

BYRAM, M., MORGAN, C. et al. (1994) *Teaching-and-learning language-and-culture*. Clevedon, UK: Multilingual Matters.

- CAMILLERI, Carmel (2006) Chocs de cultures: concepts et enjeux pratiques de l'interculturel. Paris: L'Harmattan.
- CASTRO-PANIAGUA, F. (2000) English-Spanish Translation, Through a Cross-Cultural Interpretation Approach. New York: University Press of America.
- CORBETT, John (2003) An Intercultural Approach to English Language Teaching. Clevedon, UK: Multilingual Matters.
- CROSS, T., BAZRON, B., DENNIS, K., & ISAACS, M. (1989). Towards A Culturally Competent System of Care, Volume I. Washington, DC: Georgetown University Child Development Center, CASSP Technical Assistance Center
- CUSHNER, K., & BRISLIN, R. W. (2004) Intercultural Interactions. A Practical Guide (Vol.9). Thousand Oaks, CA: Sage.
- DEMORGON, Jacques (2010) Complexité des cultures et de l'interculturel. Contre les pensées uniques, 4ème édition. Paris : Economica, Anthropeconomica.
- DEMORGON, Jacques (2005) Critique de l'interculturel. L'horizon de la sociologie. Paris: Economica, Anthropeconomica.
- DEMORGON, Jacques (2003) Dynamiques interculturelles pour l'Europe. Paris : Anthropeconomica.
- D'IRIBARNE, Philippe (1989) La logique de l'honneur : gestion des entreprises et traditions nationales. Paris: Seuil.
- D'IRIBARNE, Philippe (2002) Cultures et mondialisation: Gérer par-delà les frontières. Paris: Seuil.
- FURNHAM, A., & S. BOCHNER, (1986) Culture shock: Psychological reactions to unfamiliar environments. New York : Routledge.
- GUIDÈRE, Mathieu (2008) La communication multilingue : traduction commerciale et institutionnelle. Bruxelles : De Boeck.
- HALL, Edward T. (1991) Understanding cultural differences: Germans, French and Americans. Yarmouth: ME Intercultural Press.
- HALL, Edward T. (1990) The Silent Language. New York: Anchor Books Editions.
- HALL, Edward T. (1989) Beyond Culture. New York: Anchor Books Editions.
- HATIM, B., & MASON, I (1990) Discourse and the Translator. London: Longman.
- HEBRECHTER, S. (Ed.) (2002) Interdisciplinarity and Translation. Amsterdam / New York: Rodopi.
- HERMANS, Th. (1999) Translation in Systems. Descriptive and System-oriented Approaches Explained Manchester: St. Jerome.
- HOLLIDAY, A. Small Cultures. Oxford journals: Applied Linguistics. Oxford Journals: Applied Linguistics. 1997, [Volume 20, Issue 2](#), pp. 237-264.

- HOLLIDAY, A., KULLMAN, J. & Hyde, M. (2004) Intercultural communication: an advanced resource book. New York: Routledge.
- HOFSTEDE, Geert (2005) Cultures And Organizations: Software of the Mind. New-York: McGraw- Hill.
- HOFSTEDE, Geert (2001) Culture's consequences: Comparing values, behaviors, institutions and organizations across nations (2nd ed). Thousand Oaks, London, New Delhi: Sage Publications.
- HOFSTEDE, Geert (1994) Vivre dans un monde multiculturel : Comprendre nos programmations mentales. Paris: Les Editions d'Organisation.
- HOFSTEDE, G., HOFSTEDE, Gert Jan & MINKOV, M. (2010) Cultures and Organizations: Software of the Mind, 3 ed. New-York: McGraw-Hill.
- KARJALAINEN, Héléna (2011) In: SOPARNOT Richard (éd) Cas en management interculturel. Cormelles-le-Royal: Editions EMS, 2011, pp. 94-105.
- KATAN, D. (2004) Translating Cultures. Manchester: St. Jerome Publishing.
- KOHL, L.R. & J.M. KNIGHT (1994) Developing intercultural awareness. Yarmouth: ME Intercultural Press.
- KRAMSCH, C. (1993) Language and Culture. Oxford: OUP.
- LADMIRAL, Jean-René (1995). La Communication interculturelle. Paris: Armand Colin.
- LEE, Yih-Teen (2007) La compétence culturelle : s'équiper pour les défis du management international. Paris: L'Harmattan.
- LEPPIHALME, R. (1997) Culture Bumps. Clevedon: Multilingual Matters.
- LUSTIG, M., & J. KOESTER, (1996) Intercultural competence : interpersonal communication across cultures (2nd ed). New York: Harper Collins.
- MAIKKOT, Jean (1968) La traduction scientifique et technique. Eyrolles.
- MARTIN, J.N., & NAKAYAMA, T.K. (2004) Intercultural Communication in Contexts. New York: McGraw-Hill.
- MEAD, Richard (2005) International management, cross-cultural dimensions (3rd edition). Oxford : Blackwell Publishing.
- NEUBERT, A., & SHREVE, G. M. (1992) Translation as Text. Kent (Ohio): The Kent State University Press.
- NIDA, E. A. (1964) Toward a Science of Translating. Leiden: Brill.
- OETZEL, J.G., & S. TING-TOOMEY, (Eds.) (2006) The SAGE Handbook of Conflict Communication: Integrating Theory, Research, and Practice. Thousand Oaks CA: Sage.
- PALOPOSKI, O. Domestication and Foreignization. (In: Handbook of Translation Studies) Vol II. Gambier, Yves & Luc van Doorslaer Eds. John Benjamins, 40-42.

- PYM, A. (2000) *Negotiating the Frontier: Translators and Intercultures in Hispanic History*. Manchester: St.Jerome Publishing.
- PYM, A. Cross-Cultural Networking: Translators in the French-German Network of Petites Revues at the End of the Nineteenth Century. Available at:
<http://www.erudit.org/revue/Meta/2007/v52/n4/017695ar.html>
- PYM, A. (2002) Intercultures and the Interface with Nationalist Culture. Available at:
<http://usuaris.tinet.cat/apym/on-line/intercultures/alternatives.pdf>
- PYM, A. Alternatives to Borders in Translation Theory. Available at:
<http://usuaris.tinet.cat/apym/on-line/intercultures/intnation.pdf>
- ROBYNS, Clem (1992) Translation and Discursive Identity. *Poetics Today*. Available at:
http://kuleuven.academia.edu/ClemRobyns/Papers/692295/Translation_and_discursive_identity
- SALAMA-CARR, Myriam (ed.) (2007) *Translating and Interpreting Conflict*. (Approaches to Translation Studies 28) Amsterdam: Rodopi.
- SAMOVAR, L. A., PORTER R. E., & McDANIEL, E. R. (2009) *Intercultural Communication. A Reader* (12 E). Boston: Wadsworth Cengage Learning.
- SAMOVAR, L.A., & R.E., PORTER (1998) *Communication between cultures* (3rd ed). Belmont: Wadsworth.
- SAMOVAR, L.A., & R.E., PORTER (1997). *Intercultural communication : a reader* (8th ed). Belmont: Wadsworth.
- SAVILLE-TROIKE, M. (1982) *The Ethnography of Communication: An Introduction*. Oxford: Blackwell.
- SCHLEIERMACHER, Friedrich (1813), *Über die Verschieden Methoden des Übersetzens*.
- SCHNEIDER, Susan C. (2003) *Managing across cultures*. Harlow: England Financial Times Prentice Hall.
- SEELYE, H. N. (1994) *Teaching Culture*. Chicago, Illinois: NTC/Contemporary Publishing Group.
- SELA-SHEFFY, R. & TOURY, G. (eds.) (2011) *Culture Contacts and the Making of Cultures: Papers in Homage to Itamar Even-Zohar* (Tel Aviv).
- SIERENS, S. (ed.) (2000) *Us, Them, Ours. Points for attention in designing interculturally sound learning materials*. The Netherlands: Parel.
- SNELL-HORNBY, M. (1988) *Translation Studies. An Integrated Approach*. Amsterdam / Philadelphia: John Benjamins.
- SNELL-HORNBY, M. (1999) *Communicating in the Global Village: On Language, Translation and Cultural Identity*. *Current Issues in Language and Society*, 6(2), 103-120.
- SNELL-HORNBY, M. (2006) *The Turns of Translation Studies. New paradigms or shifting viewpoints?* Amsterdam: John Benjamins.

- STORTI, Craig. (1990) *The art of crossing cultures*. Yarmouth: Intercultural Press.
- O'SULLIVAN, T. et al (1994) *Key Concepts in Communications and Cultural Studies*, Second Edition, London and New York: Routledge.
- THÉRY, Benoît (2002) *Manager dans la diversité culturelle*. Paris : Editions d'Organisation.
- TING-TOOMEY, S., & L.C. CHUNG (2005) *Understanding intercultural communication*. CA: Roxbury Publishing Company.
- TRIANDIS, Harry C. (1995) *Individualism and Collectivism (New Directions in Social Psychology)*. USA, CO: Westview Press
- TROMPENAARS, Fons & Charles HAMPDEN-TURNER (1997) *Riding the waves of culture: understanding cultural diversity in business (2nd ed)*. London: Nicholas Brealey Publishing.
- VENUTI, Lawrence (to be published December 14th 2012 by Routledge). *Translation Changes Everything. Theory and Practice*.
- VERBUNT, G (2001) *La société interculturelle. Vivre la diversité humaine*. Paris: Éditions du Seuil.
- VINAY , Jean-Paul & Darbelnet, J. (1977) *Stylistique comparée du français et de l'anglais*. Didier.